

ብዓል ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ

ሰነ 1 2010ዓ.ም. (6/8/218)

ንባባት: ኤፈ. 3:8-19፤ (ሆሰዕ 11:1-9፤ ኢሳ 12:2-6)፤ ያዕ 3:11-ፍ፤ ግ.ሐ. 5:26-33፤ ዮሐ 19:31-37።

ምስግክ: ወወሃብኩሙ ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፤ ከመ ያምስጡ እምገጸ ቀስት፤ ወይድኃኑ ፍቁራኒከ (መዝ. 59)።

ብዓል ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ አብ ላቲናዊ ስርዓት ብዝኸተሉ ብዝያዳ ተዘኪሩ ዝውዕል ብዓል እዩ። አብ ሃገርና ምስ ሚስዮናውያን ተአታትዩ አብ መጽሓፍ ጸሎታትን አብ ጸሎታትን ይዝከር ከምኡ ብቀምስና ደረጃ ዘብዕልዎ አለዉ። ብርእሱ ክንርእዩ ከሎና ኸአ ነቲ ክርስቶስ ዘርእየና ፍቕሪ ዝገልጽ ስለ ዝኾነ አብኡ ክንስተንትን ክነብዕሎ እንከሎና ፍሉይ ጸጋን ረድአትን አለዎ።

በዚ አጋጣሚ እውን ምእንቲ ቅድስና ኩሎም ካህናት አብ ዘልዮም አልዮም እንጽልየሉ ዕለት እዩ። ብርግጽ ካህናት ክቕደሱ እንከለዉ ልኡኻት ክርስቶስ ስለ ዝኾኑ ተልእክኦም ክቕደስ ንሕና እውን ክንቕደስ ስለ ዝሕግዘና ብፍሉይ ምእንቲ እቶም ሕይወቶም አወፍዮም አብ አገልግሎት መጓሰ ክርስቶስ ተዋፊሮም ዘለዉ እቲ ዝልክኾም መምህሮም ክርስቶስ መንፈሱን ኃይሉን ኩሉ ጊዜ ከሰንዮም እሞ ሰናይ ብስራት ወንጌል ሰቢኾም ንርእሶምን ንአናን ክቕድሱ ብፍሉይ ዘኪርና ንጸልየሎም።

አብ መጀምርያ 1600 ዓ.ም. አቢሉ ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ንቅ. ማርገረት ማርያም ቅዱስ ልቡ ገሊጹላ። ቀጺሉ ከአ አብ መጀመርያ ዓርቢ ድሕሪ ብዓል ቅ. ቍርባን ዘላ ክዝከር እዚ ኸአ ምእንቲ እቲ ንቅዱስ ልቡ ዘጉሃዮ ኃጢአት ከም ካሕሳ ተዘኪሩ ክብዓል ከም ዝደሊ ነጊርዎ።

እግዚአብሔር በብእዋኑ ብሰባት ገሩ ድላዩ ይገልጽ። አብ ብሉይ ኪዳን ንአብርሃም፣ ሙሴ፣ ነብያት ኩሎም፣ አብ ሓዲስ ኪዳን ብቤተ ክርስቲያኑ ከምኡ ብቕዱሳት ሰባት ከም ብዓል ቅ. ፋውስቲና ክህሉ ዝግብኦ አብ መለኮታዊ ምሕረት ገሊፉላ፣ ብዙሓት ቅዱሳት ብዝተፈላለዩ መገዲ አምላኽ ክልእኮም ንርኢ። ሎሚ እውን እቲ ፈቃሪ ልቢ ኢየሱስ ንኹልና ብጸጋ ጥምቀት ዝተቐበልናዮ ክንልክኾ ክንሰብኮ ይደልየና እዩ። አብ ልብና ንእቶ እሞ ምስ ልቢ ኢየሱስ ዝወሃሃደሉ መገዲ ንድለ።

አብ ሰውነት ወዲ ሰብ እንተ ረአና ልቢ ዝለዓለ ቦታ ሒዛ ንረኽባ። ብቀንዲ ክንርእዩ ከሎና ልቢ ብጭዋዳታት ዝመልአት ደም አብ ኩሉ ሰውነትና እትጭንጉዕ፣ አብ ሓደ ደቕቕ 72 ጊዜ እትሃርም እምበር ካልእ እትገብሮ የብላን። እንተ ኾነ ናይ ኩሉ ሓይሊ ወድሰብ ማእከል ኮይና ትርኣ። አብ ኩሉ ስነ ተረት ስነ ጽሑፋትን ቋንቋታትን ዓቢ ቦታ ሒዛ ትርከብ።

አብ ባህልናን ቋንቋናን ልቢ ግበር፣አስተውዕል ማለት እዩ። ዕሽው ንዝበለ ኸአ ልቢ የብሉን ክንብል ከሎና ነቲ ክግበር ወይ ክብሃል ዝግብኦ ክገብር አይክእልን ማለት እዩ። አብ ጸሎትና ጽፋይ ልቢ ሃበኒ ጎይታ እናበልና ንጽሊ። ፍቕሪ ንዘግደለ ልቢ አይተርሕቕ ንብሎ ምኽንያት ማእከል ናይ ኩሉ ጽቡቕ ነገር ልቢ ኮይና ስለ እትርዳእ። ሰብ ካብ ልብይ አውጺአዮ አብ ምባል

እንተ በጽሐ ዝጨከነ ውሳኔ ወሲዶ ማለት እዩ፤ ስለዚ ከም ኣብ ኩሉ ባህሊታት ልቢ ማእከል ናይ ኩሉ እያ።

ብሓፈሻ ክርእ እንከሎ ኣብ ብዙሕ ባህሊታት ልቢ ናይ ፍቕሪ፣ ሕያውነት ምልክት ምስ ፍቕሪ ተመሳሳሊት ኮይና ትፍለጥ። ኣብ ካቶሊካዊ እምነትና ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ ቀንዲ ማእከል ኣምልኹናን ምልክት ፍቕሪ ክርስቶስ ጎይታናን እዩ።

ኣብ ስነ ቋንቋ ክንርእዮ ከሎና “ቅዱስ” ዝብል ምስ “መለኮት” ዝብል ተመሳሳላይ እዩ። “ልቢ” ዝብል ቃል ከኣ ምስ “ፍቕሪ” ዝብል ተመሳሳላይ እዩ። እምብኣር ቅዱስ ልቢ ክንብል እንከሎና ኣብቲ መለኮታዊ ፍቕሪ ኣምላኽ ኢና እነመልክት እዚ ኸኣ ኣብቲ ቅዱስ ባህሪ ኣምላኽ “እግዚአብሔር ፍቕሪ እዩ” (1ዮሐ 4:8) ኣብ ዝብል እዩ ዘመልክት። ኣብ ቅዱስ ልቢ እቲ ደረት ዘይብሉ ፍቕሪ ኣምላኽ ይግለጽ እዚ ኸኣ ኣብቲ ምእንታና ኢሉ ኣብ ዘቕረቦ ካሕሣ ኃጢአትና ዝኾነ መስዋዕቲ ኢየሱስ ክርስቶስ ተገሊጹ (1ዮሐ 4:10)።

ኣብ ሓደ ዝንገር ታሪኽ “ካብ ዕለታት ሓደ እዋን ሓንቲ ለባም መስተውዓሊት ሰበይቲ ኣብ ጎቦታት ኣብ ከባቢኡ ዝነበረ እናተገደዘት እንከላ ብኣጋጣሚ ሓደ ክብሩ እምኒ ኣብ ወሰን ወሓዚ ማይ ረኺባ። ኣብ ካልኣይ መዓልቲ እና ተገደዘ እንከላ ሓደ ብጥመት ተዓጺፉ ዝሸገር ዝነበረ መንገደኛ ተጓነፉ እሞ ሳንጥኦ ከፊታ ካብቲ ዝነበረ መግቢ ክትህቦ ክፍት ምስ ኣበለት እቲ ሰብ ነታ ክብርቲ እምኒ ረኣዩ እሞ ነታ እምኒ ሃብኒ ኢልዋ። ንሳ ብዘይ ጥርጥርን ምውልዋልን እንካኒ እናበለት ሂባቶ። እዚ መንገደኛ ቦቲ ዝተጓነፎ ዕድል ተሓጉሹ እና ተሰራሰረ ንዓዱ ከይዱ፣ ምኽንያቱ እዛ ዝተሃህበቶ ክብርቲ እምኒ ንምሉእ ሕይወቱን ሕይወት ስድርኡን ነባሪ ዋሕስ ከምእትኾኖ ስለ ዘረጋገጸ።

እንተ ኾነ ድሕሪ ቁርቡ መዓልታት ነታ ክብርቲ እምኒ ሓደ ኣብታ ሰበይቲ ክመልሳ ተመልሰ። ከምዚ ኸኣ በላ ነዛ ክብርቲ እምኒ ምስ ሃብኪኒ ብዙሕ ክሓሰብ ጀሚረ። እዚኣ እምኒ ክሳብ ክንደይ ክብርቲ ከምዝኾነት እውን እፈልጥ እዩ እንተ ኾነ ኣባኺ ክመልሳ ወሲነ እዚ ኸኣ ካብኣ ንላዕሊ ዝኾነ ካልእ ህያብ ክትህብኒ እምነት/ተስፋ ብምግባር እዩ ኢልዋ። ቀጺሉ ነቲ ነዚኣ ክብርቲ እምኒ ኣብ ውሽጥኺ ኮይኑ ከም እትህብኒ ዝገበረኪ ሃብኒ ኢልዋ” ይብሃል። እዚ እዩ ኢየሱስ ንነፍስወከፍና ዝሃበና።

ኣብ ቀዳሞት ዘመናት ታሪኽ እግዚአብሔር ምስ ደቂ ሰብ ኣብ ሓደ ኪዳን ኣትዩ። እንተ ኾነ ድሕሪ ነውሕ ጊዜ ደቂ ሰብ ነቲ ምስ ኣምላኽ ዝኣተውዎ ኪዳን ጠሊሞም ኣብ ምሉእ ክሕደት በጺሖም ንኣምላኽ ሑቑኦም ሃብዎ እሞ ንኹሉ ትእዛዛቱ ክጥሕሱ ጀመሩ። እንተ ኾነ እዚ ዝተጣሕሰ ቀዳማይ ኪዳን ብዝበለጸን ዝሓሸን ብኻልእ ብኢየሱስ ቅድሚ እታ ዝተታሕዘላ ዕለት ምሸት ሓሙስ ሓደ ዝበለጸ ፍሉይ ምልክት ፍቕሩን ነባሪ ሕይወት ዝዕድል ሰሪዑ ተክኦ።

ኣብ 1ዮሐ 4:7-16 ዘሎ እንተ ኣንበብና ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናዮ ኣነጺሩ ይነግረና። እምነት ኣብ ርክስቶስን ኣብ ልዕሊ ብጻይና እነርእዮ ፍቕሪ ክልተ ካብ ነነድሕዱ ክፈላለ ዘይብሉ ክልተ መንገብገብ ንኣምላኽ ከምእንኽተል እዩ። ንሓውናን ሓፍትናን እንተ ኣፍቀርና ንኣምላኽ ነፍቅር ምስኡ ኸኣ ሓድነት ኣሎና። ንሓውናን ንሓፍትናን ዘይነፍቅር እንተ ኾና ካብ ኣምላኽ ዝተወለድና ኣይኮናን ንኣምላኽ ከኣ ኣይንፈልጦን ኢና። ኣምላኽ ፍቕሪ እዩ። ከም ውሉድ ኣምላኽ ነነሕድና ክንፋቕር ኣሎና።

ዮሐንስ ወንጌላዊ ብዝያዳ ፍቕሪ ልቢ ኢየሱስ ዘስተማቕረ እዩ። ፍቑረ እግዚእ ከኣ ይብሃል። ኣብ ወንጌሉ ልዕሊ ኹሉ ነቲ ኣምላኽ ኣብ ልእሊ ደቂ ሰብ ዘርእዮ ፍቕሪ ይገለሱ። ንዮሐንስ ወንጌላዊ ሕይወት ካብ ጎኒ፣ ካብ ልቢ ኢየሱስ እዩ ዝምንጨ። ኢየሱስ ኣብ ብዓል ዳስ ከስተምህር እንከሎ ነቶም ኣብኡ ዝኣምኑ ዝረኽቡዎ ክገልጹም እንከሎ ኣብ ዮሐ 7:38 “እቲ ብኣይ ዝኣምን

ከምቲ ጽሑፍ ዝብሎ ካብ ውሽጡ ሩባታት ማይ ሕይወት ኪውጥዎ እዩ። ይብል። እዚ ሕይወት ዝህብ ማይ ከኣ መንፈስ ቅዱስ እዩ። እቲ ወተሃደር ንኢየሱስ ብኩናት ጎኑ ምስ ወግኦ ብኡብኡ ኸኣ ደምን ማይን ወፀ። (ዮሐ 19:34) ይብል። ቤተ ክርስቲያን እዚ ደምን ማይን ካብ መጀመርያ ምልክት ናይ ምስጢር ጥምቀትን ቅ. ቍርባንን ገራ ትርእዮ (ሓ/ት/ክ 1225)።

ዮሐንስ ወንጌላዊ ቶማስ ሓደ ካብቶ ዓሰርተ ክልተ ዝተጎድኦ ጎድኑን ዝተሸንከረ ኣእዳዉን ኣእጋሩን ምስ ረኣዮ ጭረሹ ከም ዝተቐየረን ኣመነን ይነግረና። እዚ ኣካላዊ ቍስሊ ቶማስ ዝረኣዮ ኣፍደገ ናይ እቲ ፍቕር ልቢ ኢየሱስ እዩ። ቶማስ ዝርኣዮ ፍቕር ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ እዩ። ቶማስ ቍስሊ ኢየሱስ ክርኢ እንከሎ ነቲ ምእንቲ ድሕነት ነፍሲ ወከፍና ካብ ፍቕር ተላዲሎ ርእሱ ኣትሒቱ ዝገለጸ እዩ ርእዩ። እዚ እዩ ፍቕር ዝገብር፤ ፍቕር ምእንቲ ኻልኣት ከም እትሳቕ ይገብር። ቶማስ ኣብ ጎኒ ኢየሱስ ዝርኣዮ ፍቕር ጥራሕ ኣይ ኮነን ደቂ ሰብ ዝገበርዎ ጭካኔ ልቦም ካብ ኣምላኽ ምስ ረኣቐ ዘርኣይዎ ክፍኣትን ክሕደትን እውን ክርኢ ክኢሎ እዩ።

ኢየሱስ ንቶማስ ኢዱ ኣብ ጎኑ ኣብቲ ቅዱስ ልቡ ከእቱ ዓዲምዎ ሽዑ ተማሒሩ፤ ነጹሑን ተሓዲሱን። ልቡ ኣብ ፍቕር ልቢ ተቐይሮ። “ጎይታይን ኣምላኽይን” ጥራሕ ኢሎ ክምልስ ክኢሎ (ዮሐ 20:28)። በዚ እዩ ካርዲናል ራገርንጌር (በነዲቶ XVI) ናይ ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ ኣኽብሮት ናይ ትንሣኤ መንፈሳውነት እዩ ዝበሎ (Behold the Pierced One p 49). ምስሊ ናይ ክርስቶስ ልቢ ማእከል ትንሣኤ እያ።

ሓንቲ ንእሽቶይ ሕፃን ብርቱዕ ሓሚማ ኣብ ሆስፒታል ደም ዝልግሰላ ሰብ ትደሊ ነራ፤ ሓደ ካብቲ ጸገም ዝልግሱ እኳ እንተ ተረኽቡ ምስቲ ናታ ዝሰማማዕ ተሳኢኑ ወላዳን ሓካይምን ብርቱዕ ተሻቂሎም ነሮም። ኣብ መጨረሻ ወዲ ሽድሽተ ዓመት ንእሽቶኡ ሓዋ ደሙ ምስ ተመርመረ እጩይታ ኹሎ ዝፈጥር ዝሰማማዕ ኮይኑ። ኣደን ሓኪምን በቲ ንእሽቶይ ወዲ ደሙ ንሓፍቱ ክሳብ ክንደይ ከምዝጠቐማን ደሙ ምስ ወሰደት ከም ትሓውን ገሊጸምሉ። እቲ ንእሽቶይ ሕሰብ ኣቢሎ ክሓስበሎ ዕድል ክውሃቦ ሓቲቱ። ኣደን ሓኪምን ዝተጸበይዎ መልሲ ኣይነበረን ብዝኾነ ጊዜ ክህብዎ ተሰማሚዖም። ንጽባሒቱ ኣብ ቅድሚ ኣዲኡን ዶክተርን ኮፍ ኢሎ ንሓፍቱ ደም ክልግሰላ ተሰማሚዑ። ሓካይም ላዕልን ታሕትን ይብሎ ነሮም ምኽንያቱ እቲኣ ጓል በርቲዕዋ ተዕሎብጥ ነራ።

እቲ ንእሽቶይ ወዲ ኩሎ እቲ ዝግበር ይርድኦ ነሩ ምኽንያቱ ኣብ ጥቓ ሓፍቱ ዝነበረ ካልእ ዓራት በጥ ኢሎ ኩሎ ይዕዘብ ነሩ። እቲ ምትሕልላፍ ደም ተጀሚሩ። ቀስ ብቐስ እቲ ደም ኣብታ ሕምምቲ ክመሓላለፍ ምስ ጀመረ ሕይወት ክምለስ ጀመረ ኩሎ ኣብኡ ዝነበረ ኸኣ ክሕጎስ ጀሚሩ። እቲ ንእሽቶይ ወዲ ኣብ ሓኪም ግልጽ ኢሎ ክንደይ ጊዜ ክወስድ እዩ ቅድሚ ኣነ ምማተይ ኢሎ ሓቲትዎ። ከምኡ ዘበሎ ንሓፍቱ ደም ብምሃቡ ሕይወቱ ዝህባ ኮይኑ ስለ ዝተረድኦ እዩ። ሕራይ ደመይ እሃ ክብል እንከሎ ምእንትኣ ክመውት ሕራይ እዩ ኢሎ፤ ከምኡ እዩ ነሩ ርድኢቱ።

ፍቕር ኣምላኽ ነቲ ሓደ ወዱ ምስ ሃበና ተገሊጹልና። “በቲ ሓደ ወዱ ዝእመነ ዘበለ ኹሎ ናይ ዘለዓለም ሕይወት ምእንቲ ኺረክብ እምበር ከይጠፍእሲ ኣምላኽ ንወዱ በጃ ኸላዕ ዚህብ ክላዕ ክንድዚ ንዓለም ኣፍቀራ” (ዮሐ 3:16)።

ኢየሱስ ኣብ ምሉእ ሕይወቱ ዝገለጸ እንተሎ ፍቕር፤ ርሕራሕ፤ ንኣምላኽ ክንፈልጥን ኃጢአትና ከም ዝሓደገልናን እዩ። ንሱ እቲ እንኮ መግለጺ ፍቕር ኣምላኽ እዩ።

ንሎሚ ዝተነበ ወንጌል ኣብ መጨረሻ ከም ዝበሎ “ኣቱም ኩልኹም እትጽዕሩን ዶር ዝኸበደኩምን ናባይ ንዑ፤ ኣነ ኸኣ ከዕርፈኩም እየ። ኣነ ለዋህ እየ፤ ልበይውን ርሕሩሕ እየ እሞ

አርዕተይ ፀሩ። ካባይውን ተመሃሩ፤ ነፍስኹም ከአ ዕረፍቲ ኸትረኽቡ ኢኹም፤ ከመይ አርዕተይ ልዙብ የረይ ከአ ፈኩሽ እዩ” (ማቴ 11:28-30)።

ዝኾነ ሰብ ብትሕትና ተአዝዞን ንገዛእ ርእሱ ኣብ ኣምላኽ ከወፊ እንከሎ እቲ ንሱ ዝረኽቦ ሰላምን ሓጎስን ኣብ ፍቕሪ ኣምላኽ ዝበለጸ ስለ ዝኾነ እቲ አርዕተ ሕይወት ዝዖሮ ፈኩስ ይኾነሉ። ሓደ ንኢእየሱስ ብምሉእ ልቡ ከፍቕርን ክእዘዝን እንከሎ ዝረኽቦ ጸጋ በቲ ዝገነፎ ዝኾነ መግንቀፍታን ውርደትን ደው ከይበለ ጽቡቕ እናገበረ እንተ ቐጸለ ጥራሕ እዩ። እቲ እንቐበሎ ጸጋ ካብ ልቢ ዝነቐለ ፍቕሪ እምበር ካብ ሓሳብ ወዲ ሰብ ዝመጽእ ኣይኮነን። ሓደ ዓቢ ጸሓፊ Jacques Benigegne Bousset ዝብሃል ከምዝበሎ “ልቢ ብዙሕ ኣተሓሳስባ ኣልኦ ሓደ ሓስብ ክርድኦ ዘይክእል” ይብል። ንሕና ክንበጽሖ ክንርድኦ ዘይንኽእል ብዙሕ ኣተሓሳብ ከምዘሎ ንምግላጽ እዩ።

ሎሚ በዚ ክቡር ብዓል ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ ነፍስወከፍና ኣብ ቅድሚኡ ተደፊእና ምሕረትን ሕድገትን እና ሓተትና ንኸማና ዝበሉ ክንምሕርን ክንሓድግን መብጽዓና ንሓድስ። ብመለኮታዊ ልቡ ፍቕሩ ንዝገለጸልና ኣምላኽ ፍቕርናን ኣኽብሮትናን እናገለጸና ኦ ፈቃር ኣምላኽ ሊሚ እውን ፍቕርኻ ብዝያዳ ኣብ ልቢይ ኣዕዝዞ እናበልና ንለምኖ።

ብሩኽ ብዓል ቅዱስ ልቢ ኢየሱስ ገሩ ሰላምን ፍቕርን ኣብ ኩሉ የውርደልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ